

چکیده مقاله‌های همایش
آغاز هزاره دوم شاهنامه

قطب علمی فردوسی‌شناسی و ادبیات خراسان
انجمن آثار و مفاخر استان خراسان رضوی
فرهنگسرای فردوسی

تالار کانونهای فرهنگی دانشگاه فردوسی مشهد
۲۶ و ۲۷ اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۰

به کوشش: دکتر فرزاد قائمی

چکیده مقاله‌های همایش آغاز هزاره دوم شاهنامه
قطب علمی فردوسی‌شناسی و ادبیات خراسان
دکتر محمدجعفر یاحقی
دکتر فرزاد قائمی
فرید یاحقی
اعظم جنتی‌فر
۵۰۰ نسخه
اردیبهشت ماه ۱۳۹۰
مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد

تهیه و تنظیم:
با نظارت:
به کوشش:
طرح جلد:
صفحه آرا:
شمارگان:
تاریخ انتشار:
چاپ:

هیأت علمی همایش:

دکتر رضا اشرفزاده
دکتر آرش اکبری مفاخر
دکتر مهدخت پورخالقی
دکتر محمد تقوی
دکتر یحیی حدادی
دکتر عبدالله رادمرد
دکتر محمدرضا راشد محصل
مهدی سیدی فرخند
دکتر سید حسین فاطمی
دکتر محمود فتوحی
دکتر فرزاد قائمی
دکتر ابوالقاسم قوام
رجبعلی لباف خانیکی
دکتر سید عباس محمدزاده
دکتر مهدی مشکوةالدینی
دکتر محمدجواد مهدوی
دکتر محمد مهدی ناصح
دکتر تقی وحیدیان کامیار
دکتر محمدجعفر یاحقی

ساختار علمی و اجرایی همایش آغاز هزاره دوم شاهنامه
دانشگاه فردوسی مشهد
۲۶-۲۷ اردیبهشت ۱۳۹۰

دبیر علمی همایش: دکتر محمدجعفر یاحقی

مدیر کمیته علمی: دکتر فرزاد قائمی
مسئول بخش دبیرخانه علمی همایش: اعظم جنتی فر
همکاران: سرورسا رفیعزاده، مرضیه خانی، محبوبه علی حوری، مجتبی مجرد.

مسئول بخش انتشارات: دکتر فرزاد قائمی
همکاران: اعظم جنتی فر، لیلا حق پرست، مریم نوری بایگی.

مدیریت اجرایی همایش: دبیرخانه انجمن آثار و مفاخر فرهنگی خراسان رضوی
مدیر بخش اجرایی: غلامحسین علی پور
همکاران: محمد دره شوزاد، مرضیه دلیری، نرگس خادمی.

خرزوان دیو

معصومه باقری حسن کیاده
استادیار دانشگاه شهید باهنر کرمان

کیومرث را در شاهنامه پسری است خوبروی و نامجوی با نام سیامک که به دست اهریمن‌زاده‌ای سیاه هلاک می‌گردد. اسطوره‌ها به‌عنوان یک نهاد اجتماعی دچار دو دسته تحول درونی و بیرونی می‌شوند و داستان سیامک نیز طبعاً این تحول را در گذر زمان پشت سر گذاشته است. از این رو این داستان در منابع گوناگون به شکل‌های متفاوتی آمده، نام سیه دیو اهریمن‌زاده نیز هر بار تلفظی دیگرگون یافته است؛ چون: خرزوان، خروران، حروران، خرزوره، گا نیز بی‌هیچ نامی صرفاً سیه دیو است زاده اهریمن. در این مقاله با استفاده از *اوستا* و متون پهلوی و روایت‌های دوره اسلامی داستان اولیه ماجرای نبرد سیامک و دیو بچه بازسازی خواهد شد و املاي درست نام دیوبچه - ارزور - ارائه خواهد گردید.

کلید واژه‌ها: شاهنامه، سیامک، خرزوان، ارزور، اهریمن، دیو، اسطوره.

تبار ساسانیان در شاهنامه فردوسی

دکتر محمدتقی ایمان‌پور
استادیار گروه تاریخ دانشگاه فردوسی مشهد

ساسانیان یکی از خاندان‌های کهن ایرانی بودند که پس از سرنگونی پادشاهی اشکانیان و بنیان‌گذاری سلسله جدیدی به مرکزیت پارس، برای کسب مشروعیت خاندانی اقدام به تبارسازی و پیوند خود به سلسله‌های کهن ایرانی خصوصاً هخامنشیان و حتی اشکانیان کردند. منابع تاریخی از جمله کتیبه‌های ساسانی، متون پهلوی و تاریخ‌های فارسی و عربی چون تاریخ طبری، گزارش‌های متفاوتی از تبار ساسانیان ارائه کرده‌اند. در این میان گزارش شاهنامه فردوسی از تبار ساسانیان در مقایسه با سایر منابع از تفاوت عمده‌ای برخوردار است که نشان از تفاوت منبع اطلاعاتی او با سایر مورخین در قرون اولیه اسلامی دارد.

در این مقاله تلاش شده است، به تبار ساسانیان با استناد به شاهنامه فردوسی و با شیوه‌ای مقایسه‌ای و استفاده از روش‌های پژوهش‌های تاریخی پرداخته شود. برای این منظور ابتدا گزارش منابع مختلف پیرامون تبار ساسانیان بررسی و نقل خواهد شد و سپس به مقایسه این گزارشها با گزارش فردوسی در شاهنامه در این باره پرداخته می‌شود و در پایان سعی خواهد شد، علت این تفاوت‌ها و منابع اطلاعاتی فردوسی در شاهنامه در مقایسه با سایر منابع مورد ارزیابی و تحلیل قرار گیرد.

کلید واژه‌ها: تبار ساسانیان، خنای‌نامه، شاهنامه فردوسی، تاریخ طبری، کتیبه شاهپور اول، کارنامه اردشیر بابکان.